

บันทึก

เรื่อง การพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์
ครูนครสวรรค์ จำกัด

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๒๐๕/๕๒๙๔ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๓๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับหนังสือจากจังหวัดนครสวรรค์ขอให้วินิจฉัยตีความข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ข้อ ๔๘ (๙)^{*} ซึ่งบัญญัติถึงกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จะพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการได้ในกรณีได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งประจำ หรือไปปฏิบัติราชการประจำนอกเขตจังหวัดนครสวรรค์ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีคำสั่ง ที่ ๘๙/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๕ ให้นายสวัสดิ์ มานิตย์ นิติกร ๖ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการดำเนินการ ไปรักษาการในตำแหน่งนิติกร ๖ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ขณะเดียวกันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ อนุญาตให้ไปช่วยราชการที่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม มีกำหนดเวลาไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันรายงานตัวโดยไม่ผูกพันให้เบิกค่าใช้จ่ายใดๆ เงินเดือน เงินช่วยเหลืออื่น ๆ สิทธิต่างๆ ยังเบิกจ่ายในสังกัดเดิมปรากฏว่านายสวัสดิ์ มานิตย์ ไปรายงานตัวที่กระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ครั้งที่ ๘/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ มีมติให้นายสวัสดิ์ มานิตย์ พ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการ ตามข้อบังคับ ข้อ ๔๘ (๙) ด้วยเหตุไปปฏิบัติราชการประจำนอกเขตจังหวัดนครสวรรค์ กรณีได้รับอนุญาตให้ไปช่วยราชการที่กระทรวงยุติธรรม

นายสวัสดิ์ มานิตย์ ได้ยื่นคำร้องต่อประธานกรรมการสหกรณ์ อ้างว่ายังไม่พ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการ แม้ว่าจะได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติราชการที่กระทรวงยุติธรรม เนื่องจากเงินเดือน เงินอื่น ๆ รวมทั้งสิทธิต่างๆ ในทางราชการ ยังเบิกจ่ายและใช้สิทธิในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ เพราะการไปช่วยราชการดังกล่าวเป็นเรื่องปฏิบัติราชการชั่วคราวเท่านั้น กรณีจึงไม่เข้าข้อบังคับ ข้อ ๔๘ (๙) นอกจากนี้จังหวัดนครสวรรค์ไม่ส่งตัวไปปฏิบัติราชการที่จังหวัดพะเยาด้วย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่คณะกรรมการดำเนินการ

*ข้อ ๔๘ การพ้นจากตำแหน่ง กรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะหรือรายตัว เพราะเหตุใด ๆ ดังต่อไปนี้

จะพ้นจากตำแหน่งตามข้อบังคับ ข้อ ๔๘ (๙) ประกอบด้วย ๒ กรณี คือ

๑. มีคำสั่งแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งนอกเขตจังหวัดนครสวรรค์
๒. ไปปฏิบัติราชการประจำนอกเขตจังหวัดนครสวรรค์

สำหรับกรณีตามข้อ ๑ การแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งนอกเขตจังหวัดนครสวรรค์ กรณีนี้ต้องเป็นการประจำปฏิบัติราชการอย่างถาวร โดยขาดจากต้นสังกัดเดิมอย่างสิ้นเชิง

ส่วนกรณีตามข้อ ๒ การสั่งให้ไปปฏิบัติราชการประจำนอกเขตจังหวัดนครสวรรค์ โดยยังไม่ขาดจากตำแหน่งเดิม ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ น่าจะได้แก่การได้รับคำสั่งให้ไปรักษาการในตำแหน่งอื่นซึ่งเป็นตำแหน่งว่าง หรือผู้ดำรงตำแหน่งนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้และการได้รับมอบหมายให้ไปช่วยราชการในตำแหน่งอื่นนอกเขตจังหวัดนครสวรรค์ซึ่งทั้ง ๒ เรื่องเป็นการไปปฏิบัติราชการชั่วคราว กรณีจึงมีปัญหาว่าการปฏิบัติราชการชั่วคราวกรณีใดจะทำให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามข้อบังคับ ข้อ ๔๘ (๙) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะนายทะเบียนสหกรณ์มีความเห็นว่า การสั่งให้ไปรักษาการในตำแหน่งตามปกติเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ จึงไม่น่าจะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ จึงไม่อยู่ในข้อบังคับข้อนี้ ส่วนการไปช่วยปฏิบัติราชการควรพิจารณาจากลักษณะของงานที่ไปช่วยปฏิบัติราชการ หากยังมีความเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกับงานในตำแหน่งหน้าที่เดิม เช่น การปฏิบัติงานในโครงการใด ๆ ซึ่งเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการซึ่งตนสังกัด โดยมีกำหนดเวลาสิ้นสุดโครงการที่แน่นอน และอาจมีการประสานงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิมโดยไม่ขาดจากตำแหน่งหน้าที่เดิมอย่างสิ้นเชิง กรณีนี้น่าจะไม่ถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่กรรมการดำเนินการเพราะข้าราชการดังกล่าวยังมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเดิมสามารถรับทราบปัญหาของสมาชิกได้ แต่ถ้าหากข้าราชการคนใดได้รับมอบหมายให้ไปช่วยราชการในตำแหน่งซึ่งต้องประจำปฏิบัติงานอย่างเป็นการถาวร เช่น มอบหมายให้ไปช่วยงานด้านการเงินและบัญชีในกองคลัง กรณีเช่นนี้ลักษณะและสภาพของงานจะต้องประจำปฏิบัติงานในงานที่ได้รับมอบหมายใหม่นี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากมีระยะเวลานาน ก็จะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่กรรมการของสหกรณ์ จึงน่าจะอยู่ในข้อบังคับ ข้อ ๔๘ (๙) ในทำนองเดียวกับกรณีของนายสวัสดิ์ มานิตย์ ดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตามกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาเห็นว่า การตีความข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ข้อ ๔๘ (๙) ดังกล่าว เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยตรงสมควรได้รับการวินิจฉัยเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานสำหรับสหกรณ์รายอื่น ๆ ต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมสหกรณ์) และผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) แล้วข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๘๙/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๕ ให้นายสวัสดิ์ มานิตย์ นิติกร ๖ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด

ด้วย ไปรักษาการในตำแหน่งนิติกร ๖ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา แต่นายสวัสดิ์ยังมีได้ไปรักษาการในตำแหน่งตามคำสั่งดังกล่าวเนื่องจากในระหว่างนั้นกระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ส่วนมาก ที่ ยธ ๐๑๐๐/๑๓๓๐๘ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขอขอยืมตัวนายสวัสดิ์ฯ ไปช่วยราชการกระทรวงยุติธรรมเป็นการชั่วคราว ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้อนุญาตให้นายสวัสดิ์ฯ ไปช่วยราชการกระทรวงยุติธรรมได้ไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันรายงานตัว^๒ โดยนายสวัสดิ์ฯ ไปรายงานตัวที่กระทรวงยุติธรรมตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๕ กระทรวงยุติธรรมได้ส่งตัวให้มาปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีต่างๆ ในจังหวัดนครสวรรค์ และต่อมานายสวัสดิ์ฯ ได้มาช่วยราชการที่สำนักงานเลขานุการกรม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จนกระทั่งถูกย้ายไปดำรงตำแหน่งนิติกร ๖ ประจำสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ตามคำสั่งที่ ๒๔๖๐/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๓๕ โดยคำสั่งดังกล่าวระบุให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ ขณะนี้นายสวัสดิ์ฯ ถูกกระทรวงยุติธรรมขอยืมตัวมาช่วยราชการอีกครั้งหนึ่งเป็นเวลา ๑ ปี สำหรับปัญหาที่ว่า การไปช่วยราชการของนายสวัสดิ์ฯ ในกรณีนี้ถือเป็นการขาดคุณสมบัติตามข้อ ๔๘ (๙) หรือไม่ นั้น ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะนายทะเบียนสหกรณ์ได้เคยให้ความเห็นไว้แล้วว่ากรณีของนายสวัสดิ์ฯ ถือเป็นการไปช่วยปฏิบัติราชการเป็นการชั่วคราว^๓ แต่ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้มีมติขอให้ทบทวนความเห็นดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. ได้ชี้แจงว่า ก.พ. ได้เคยวินิจฉัยและมีมติ^๔ กรณีที่กรมศุลกากรได้มีคำสั่งให้นายธวัช แจ่มจรัสศรี กงสุลชั้น ๒ สำนักงานศุลกากรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง มาปฏิบัติหน้าที่ราชการที่กองพิกัตอัตราศุลกากรโดยให้ถือว่าเป็นการมาปฏิบัติราชการประจำ ว่า ต้องถือว่าคำสั่งกรมศุลกากรที่สั่งให้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการที่กองพิกัตอัตราศุลกากรนั้นเป็นคำสั่งให้มาช่วยราชการ ซึ่งข้าราชการที่มาช่วยราชการนี้เมื่อหมดความจำเป็นแล้วก็ต้องกลับไปปฏิบัติหน้าที่ราชการในส่วนราชการหรือหน่วยงานเดิมของตน โดยสภาพของคำสั่งให้ข้าราชการมาช่วยราชการ จึงเป็นการสั่งให้ข้าราชการมาปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นการชั่วคราว แม้กรมศุลกากรจะได้ระบุไว้ในคำสั่งให้ถือว่ามาปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งนี้เป็นการมาปฏิบัติหน้าที่ราชการประจำก็ตาม ก็ต้องถือว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งให้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นการชั่วคราว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) มีความเห็นว่าการสั่งให้ข้าราชการไปช่วยราชการด้วยความจำเป็นของทางราชการเป็นการชั่วคราวเมื่อหมดความจำเป็นที่จะต้องช่วยราชการแล้ว ผู้ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการนั้นจะคืนสู่ตำแหน่งเดิมและในกรณีเช่นนี้ผู้ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการนั้นยังต้องรับเงินเดือนเงินช่วยเหลือ และสิทธิต่างๆ จากส่วน

^๒ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ ศธ๑๔๔๑/๑๔๖๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕

^๓ หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ ๐๒๑๕/๓๔๙๑๑ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕

^๔ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๖๐๔/๔๔๖ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๙

ราชการต้นสังกัด จึงต้องถือว่าการไปช่วยราชการเป็นการไปปฏิบัติราชการชั่วคราว แม้จะปรากฏว่าหลังจากที่ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการ ส่วนราชการต้นสังกัดจะได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้นั้นย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่นโดยคำสั่งย้ายไปดำรงตำแหน่งได้ระบุให้มีผลย้อนหลังไปถึงก่อนวันที่ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการก็ตาม แต่ก็ต้องถือว่าคำสั่งเช่นนั้นเกิดขึ้นภายหลังจากการไปช่วยราชการ และไม่มีผลเปลี่ยนแปลงให้การไปช่วยราชการดังกล่าวกลายเป็นการไปดำรงตำแหน่งหรือไปปฏิบัติราชการประจำที่อื่นแต่อย่างใด ดังนั้น กรณีที่นายสวัสดิ์ มานิตย์ ได้รับอนุญาตให้ไปช่วยราชการที่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม จึงเป็นเพียงการไปช่วยราชการชั่วคราว มิใช่เป็นการได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งประจำหรือไปปฏิบัติราชการประจำนอกเขตจังหวัด นครสวรรค์ตามข้อ ๔๘^๕ (๙) ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด นายสวัสดิ์ มานิตย์ จึงยังไม่พ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ฯ

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๓๖

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑), ข้างต้น